

Biocenóza

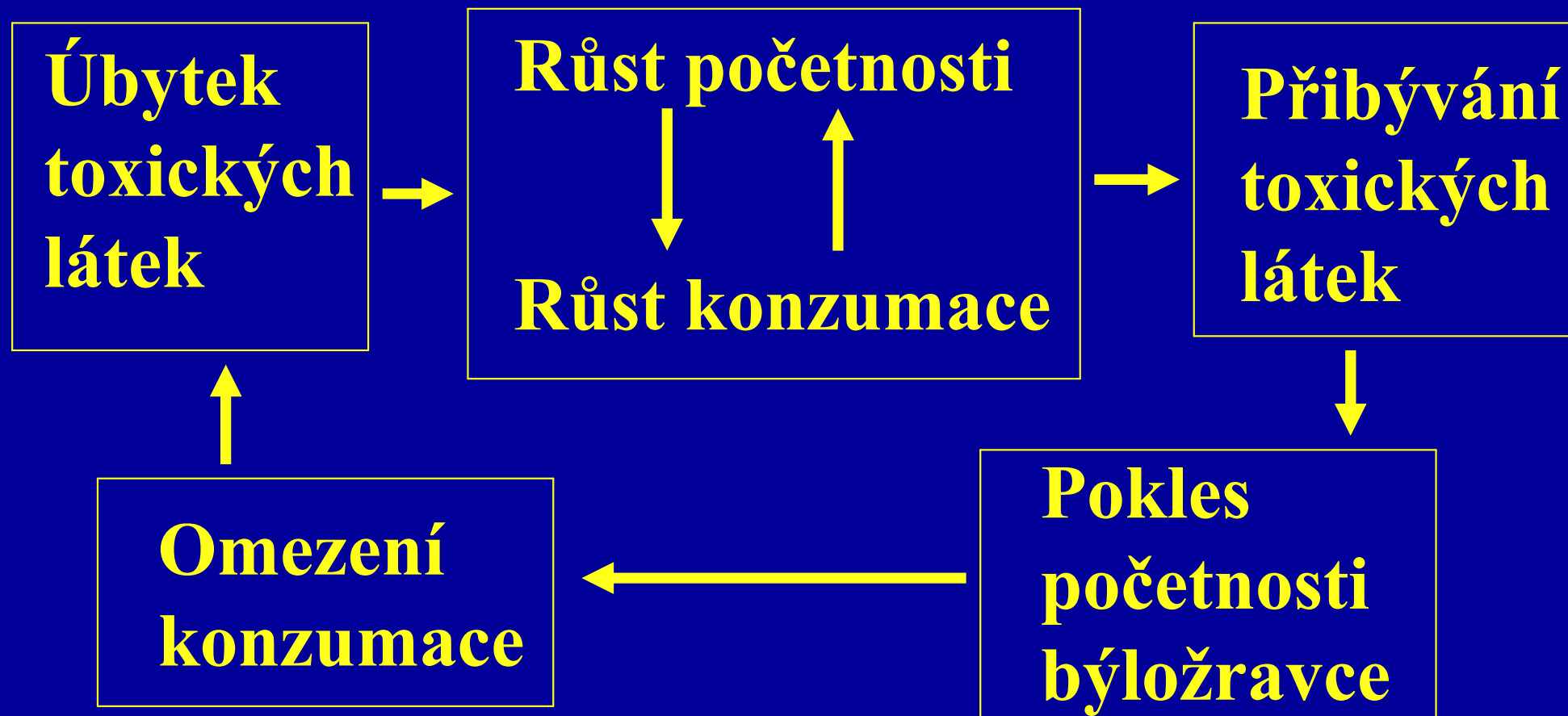
Společenstvo

Biocenóza - společenstvo

- všechno živé na určité ploše
- zákonité seskupení $\longrightarrow$ ekotop
- vzájemná provázanost organismů

Autoregulační mechanismy

Rovnováha

Typy biocenóz

- **přírodní**
- **přirozené**
- **umělé**
  - **produkční**
  - **okrasné**
  - **ruderální**
  - **synantropní**
- **reálné**
- **potenciální**
- **rekonstrukční**
- **monocenózy**
- **polycenózy**

Přírodní biocenóza

Přírodní biocenóza

Přirozená biocenóza

Polopřirozená biocenóza

Polopřirozená biocenóza

Umělé biocenózy

Umělá biocenóza

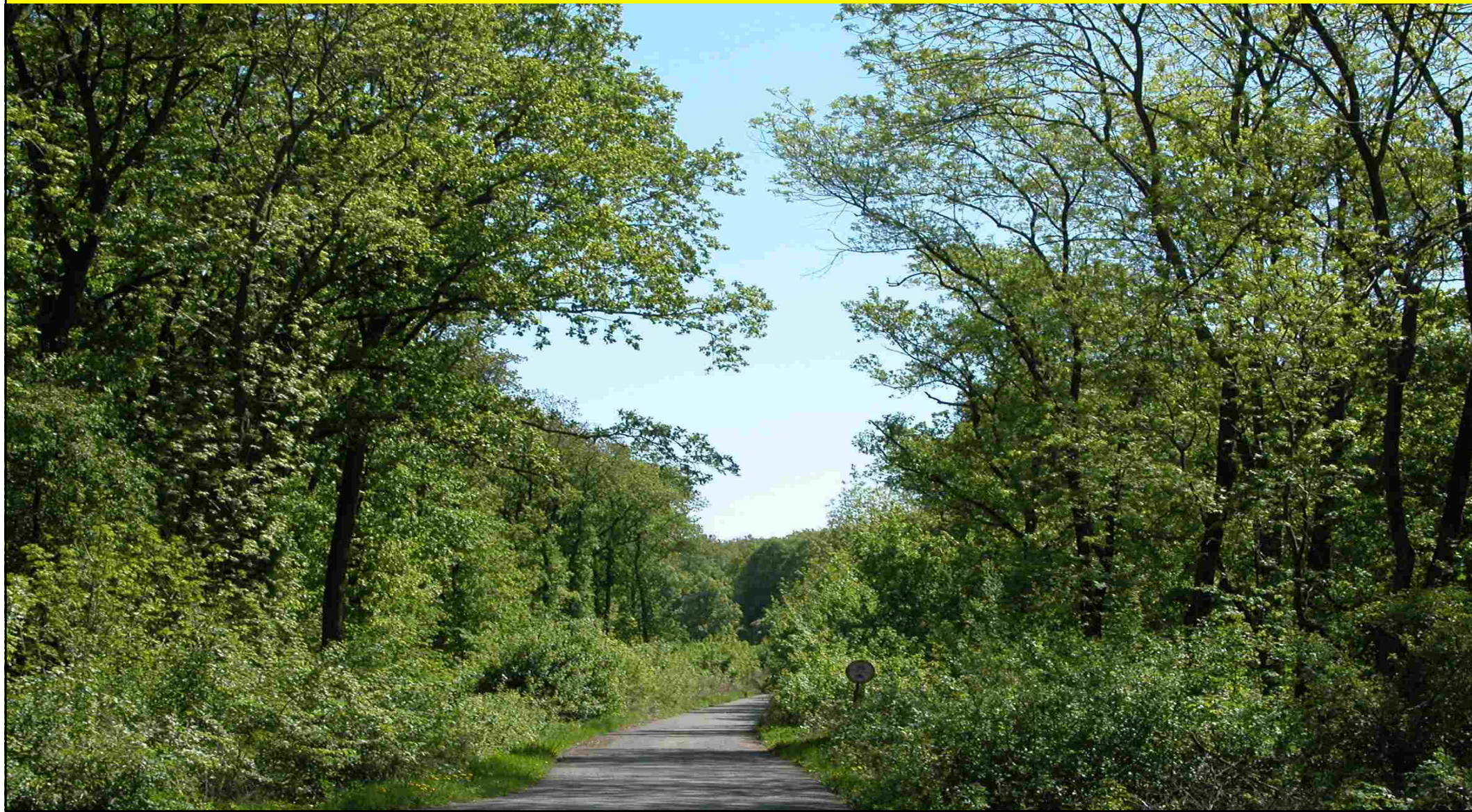
Umělá biocenóza

Umělá biocenóza

Přechodné biocenózy - ekotony

Struktura biocenóz

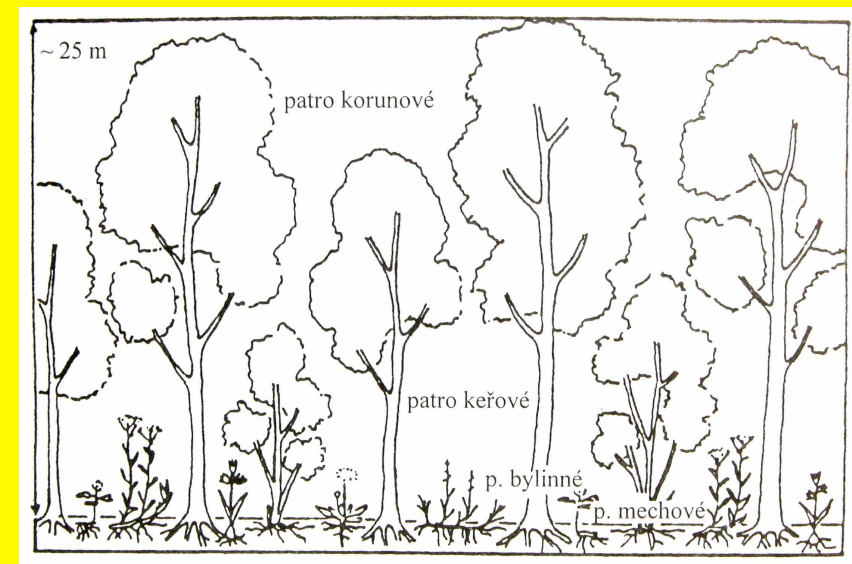
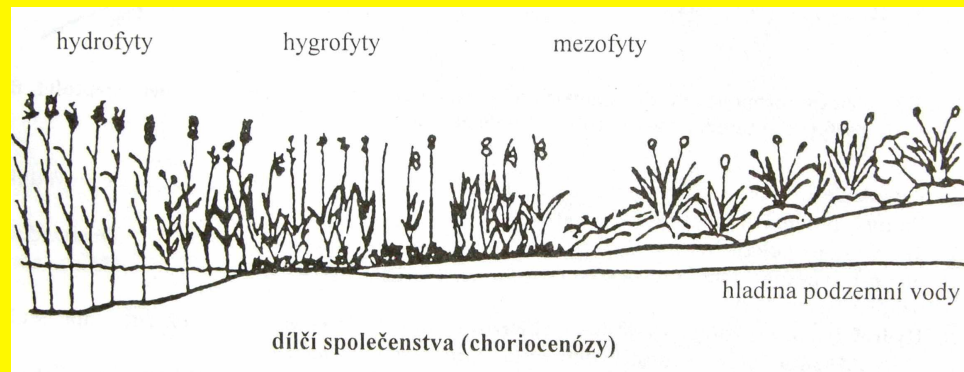
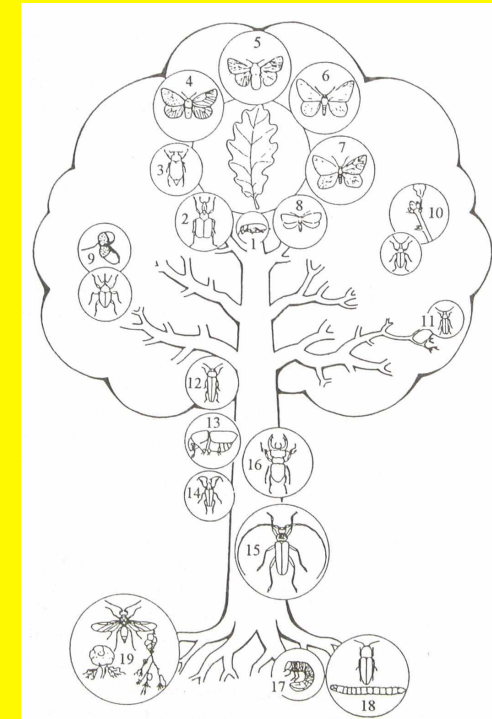
Základní členění

- **mikrobiocenóza**
- **fytocenóza – rostlinné společenstvo**
- **zoocenóza – živočišné společenstvo**

Další vnitřní členění biocenózy

- Taxonomické - Taxocenózy
- Funkční
  - Synuzie
  - Guildy (cechy)
- Prostorové
  - Stratocenózy
  - Choriocenózy
  - Merocenózy

Stratocenózy

Choriocenózy

Struktura biocenózy – životní formy

- fytoplankton
- terofyty
- kryptofyty
  - geofyty
  - hydrofyty
- hemikryptofyty
- chamaefyty
- fanerofyty
- epifyty

Vlastnosti biocenóz

- **Abundance**
- **Biomasa - fytomasa (do 600 t.ha⁻¹)**
  - **zoomasa o 2-3 řády nižší**
- **Produkce - až desítky t.ha⁻¹**

Vlastnosti druhů biocenózy

* Frekvence

$$F = n_i/n \cdot 100 (\%)$$

* Konstance

$$K = n_i/n \cdot 100 (\%)$$

Druh

- eukonstantní (velmi stálý) 75-100 %
- konstantní (stálý) 50-75 %
- akcesorický (přídavný) 25-50 %
- akcidentální (nahodilý) 0-25 %

Vlastnosti druhů biocenózy

Vazba (fidelita, věrnost)

Druhy

- eucenní - cenobiontní
- cenofilní
- tychocenní
- acenní
- xenocenní

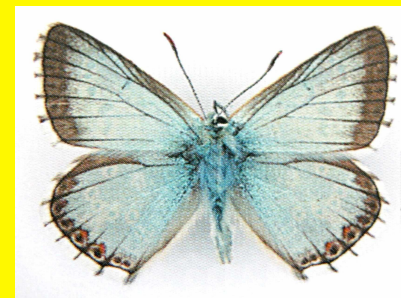
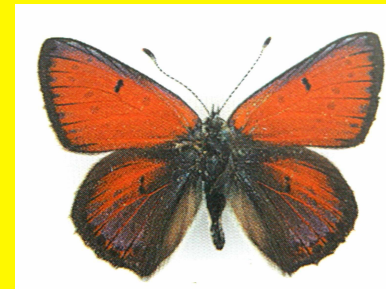
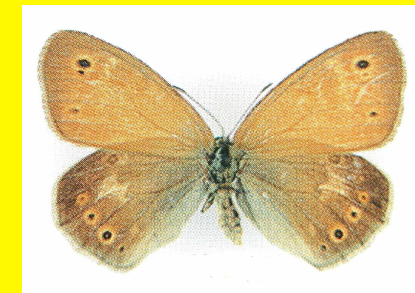

Vlastnosti druhů biocenózy

Fidelita (věrnost) - příklad

Druhy

- eucenní
- cenobiontní
- cenofilní
- tychocenní
- acenní
- xenocenní

Vlastnosti druhů biocenózy

Dominance

$$D = n_i/n \cdot 100 (\%)$$

Druhy

Noctuidae

Kameničky

• eudominantní	nad 10 %	-
• dominantní	5-10 %	6
• subdominantní	2-5 %	7
• recedentní	1-2 %	9
• subrecedentní	pod 1 %	130

Vlastnosti biocenóz

Diverzita (rozmanitost)

- biotopová
- druhová
- genetická

Ekvitabilita (vyrovnanost)

Indexy druhové

diverzity

- Shannon-Wienerův index

Vlastnosti biocenóz

Druhov podobnost

Jaccardův index

$$J_a = C / (A + B - C) (\times 100 \%)$$

Sørensenův index

$$S_{\emptyset} = 2C / (A + B) (\times 100 \%)$$

Druhové bohatství

- v celosvětovém měřítku
- u nás
- v biocenóze

Vlivy

- Flóra oblasti
- Charakter biotopu
- Ekologické nároky
- Čas od vzniku
- Míra narušování

Druhové bohatství na světě

Ca 1.3 milionu

hmyz	900 000	cévnaté rostliny	250 000
z toho brouci	400 000	velké houby	20 000
motýli	150 000	bakterie	3000
blanokřídlí	120 000		
dvoukřídlí	85 000		
měkkýši	80 000		
pavoukovci	75 000		
obratlovci	47 000		
korýši	40 000		
hlísti	30 000		
kroužkovci	8 500		

Kolik je jich ve skutečnosti ?

3-6 × více

**Ročně je popisováno kolem 10 000 nových druhů
z toho ca - 7000 druhů hmyzu**

- 1300 pavouků

- 700 korýšů

- 350 měkkýšů

- 230 ryb

- 26 savců

- 5 ptáků

Evropa ročně asi

800 nových druhů

Druhové bohatství u nás

Přes 40 000 druhů

hmyz	27 000	cévnaté rostliny	2700
z toho brouci	6000	velké houby	3500
motýli	3370	bakterie	1500
blanokřídlí	6400		
dvoukřídlí	7080		
měkkýši	250		
pavoukovci	2400		
obratlovci	595		
korýši	360		
hlísti	1000		
kroužkovci	200		

Druhové bohatství v biocenóze

- **Biocenotické principy**
  - prostředí „normální“, složité, stálé
  - prostředí extrémní, jednoduché, proměnlivé
- **Vývojové stadium biocenózy (sukcese × klimax)**
- **Heterogenita**

Změny biocenózy v čase

Krátkodobé

- sezónní aspekty
  - předjarní
  - jarní
  - letní
  - pozdně letní
  - podzimní
  - zimní
- populační cykly

Dlouhodobé

- sukcese
  - primární
  - sekundární
  - endogenní
  - exogenní
- ↓
- klimax

Typy klimaxu

- **klimatický klimax**
- **edafický klimax**
- **antropogenní klimax (paraklimax)**

Biocenózy

- **zonální —→ zonobiomy (pásma)**
- **azonální, extrazonální —→ pedobiomy**
- **orobiomy (stupně)**

Klasifikace biocenóz

Různé přístupy

- Floristické složení
- Fyziognomie společenstva (rostlinné formace)
- Abiotické podmínky stanoviště (typologický přístup)

Curyšsko-montpellierská klasifikace